SVOBODA UKRAINIAN DAILY

СВОБОДА УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI. No. 104. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 3, 1994. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 3-го ЧЕРВНЯ 1994. Ч. 104. РІК CI.

У КРИМУ МОЖУТЬ ЗАПРОВАДИТИ ПРЕЗИДЕНТСЬКЕ ПРАВЛІННЯ

Київ. — Як інформує агентство Ассошієйтед Пресс, у вівторок, 31-го травня, закінчився реченець ультиматуму Верховної Ради України на адресу кримської влади. Вищий законодавчий орган України вимагає скасувати прийняту кримським парляментом декларацію про державну незалежність півострова. Якщо ця декларація не буде скасована, Верховна Рада України розпустить парлямент Криму і запровадить там пряме президентське правління. Президент України Леонід Кравчук покищо не схиляється до цього варіянту, сподіваючись, що кримські сепаратисти добровільно підуть на поступки, однак разом з тим він недвозначно заявив, що не дозволить Кримові відділитися від України.

На противагу антиукраїнському урядові президента Юрія Мєшкова, у Криму створено „опозиційний парлямент" — Громадську Раду Криму. Вона домагається, щоб центральна українська влада розпустила Верховну Раду Криму і скасувала тут пост президента. У зверненні до Президента Л. Кравчука і Верховної Ради України „опозиційний парлямент" остерігає, що „в Криму створюється тоталітарна диктатура, заснована на відверто шовіністичних засадах" і що президент Криму Ю. Мєшков „вже навіть не маскуючись, взяв лінію на відірвання півострова від України". У зверненні підкреслюється доцільність негайного запровадження в Криму прямого президентського правління і гостра потреба „невідкладно і справедливо розв'язати проблеми Чорноморської фльоти, вивести російські кораблі за межі України, не допустити винайму української території для закордонних військових баз". Автори звернення передбачають, що політика компромісів може лише пошкодити справі, найменша поступка з боку Києва надихатиме кримських сепаратистів на все більш нерозважливі дії.

„Столиця" об'єднує демократів

Київ (УНІАР). — Тут 31-го травня відбулися збори Виборчого Об'єднання „Столиця". Учасники зборів готуються до виборів керівних органів місцевої влади, які відбудуться 26-го червня одночасно з виборами Президента України.

Головував на зборах об'єднання „Столиця" проф. Володимир Черняк. Участь взяли біля 100 осіб, кандидатури яких висунено на членів міських і районних рад Києва, а також представники 20-ох організацій. Свій намір виступити на виборах місцевих органів влади єдиним фронтом підтвердили такі київські організації: Народний Рух України, Товариство „Просвіта", Товариство „Меморіял", Вільні Профспілки Київщини, Християнсько-Демократична та Селянська Демократична Партії України.

Українські жінки обороняють свої права

Київ (УНІАР). — Тут у понеділок, 30-го травня, жіночі організації скерували до парляменту свій протест проти рішення Верховної Ради України, яким скасовано комісію у справах жінок. Автори заяви вважають, що така комісія при Верховній Раді потрібна, оскільки вона захищала інтереси жінок і вже мала певні законодавчі проєкти. Про це повідомила народний депутат України Галина Васильєва.

Звернення до Верховної Ради підписали: Марія Орлик від Спілки Жінок України, Атена Пашко від Союзу Українок, Марія Драч від Жіночої Громади України. Їх підтримав керівник Товариства „Україна" Іван Драч.

Президент Туреччини відвідав Україну

Київ (УНІАР). — У понеділок, 30-го травня, розпочалися офіційні відвідини президента Турецької Республіки Сулеймана Деміреля в Україні. На летовищі в Борисполі його зустріли міністер закордонних справ України Анатолій Зленко, амбасадор України в Туреччині Ігор Турянський, амбасадор Туреччини в Україні Аджкар Гермен та інші офіційні особи.

У короткій заяві для преси С. Демірель зазначив: „Мені дуже приємно, що я є першим президентом Туреччини, який відвідує Україну з часу проголошення її незалежности". За його словами, Туреччина і Україна „найбільші країни реґіону і між нами не існує жодних політичних конфліктів".

Біля Маріїнського Палацу відбулася урочиста церемонія зустрічі високого гостя. Того ж дня відбулася зустріч Президента України Леоніда Кравчука і президента Туреччини С. Деміреля. У спільній заяві президенти двох країн підтвердили прагнення розвивати дружні відносини та зміцнювати стабільність у чорноморському реґіоні.

Міністри закордонних справ України і Туреччини підписали протокол про поглиблення дружби і співпраці. Угоду про розвиток туризму і міжнародні автомобільні перевезення підписано міністрами транспорту двох держав.

Після підписання спільних документів Л. Кравчук і С. Демірель відповіли на запитання журналістів. Л. Кравчук зазначив, що проблема Криму, це — внутрішня справа України, але оскільки вона заторкує проблеми інших держав чорноморського реґіону, то цей реґіон має стати зоною миру і співпраці.

С. Демірель закликав кримських татарів залишатися льояльними громадянами України і бути фактором стабільности у Криму, керуючись законом української держави. Про це була мова під час зустрічі турецького президента з лідером Меджлісу кримсько-татарського народу Мустафою Джамільовим та членами Меджлісу. Він повідомив, що турецька сторона прагне позитивно вплинути на зміцнення безпеки і стабільности в реґіоні Чорного моря. Крім того, уряд Туреччини має намір виділити гроші для спорудження 1,000 будинків для кримських татар.

У вівторок, 31-го травня, президент Туреччини відвідав Верховну Раду України й ознайомився з працею депутатів. У своєму виступі в українському парляменті С. Демірель підкреслив, що Туреччина підтримує територіяльну цілісність і недоторканість існуючих кордонів України. Він також висловив надію, що кримське питання вирішить ся мирним шляхом.

В. Гриньов створює нову партію влади

Одеса (УНІАР). — У неділю, 29-го травня, голова Міжреґіонального Бльоку Реформ (МБР) Володимир Гриньов відвідав Одесу у зв'язку із створенням нової партії на основі МБР. Передбачається, що ця партія стане президентською в разі перемоги на виборах Леоніда Кучми.

У своєму виступі перед журналістами В. Гриньов сказав, що шлях до незалежности України лідери МБР визначають у двох етапах. Перший — невтралізувати неґативні наслідки колишнього союзу і скористатися позитивними наслідками із входом в економічний простір колишнього СССР.

Другий — інтерґрація у цивілізоване співтовариство. Мета новостворюваної ними партії — ринкове реформування економіки, реформа політичної системи за зразком відкритого громадянського суспільства, створення держави з федеративним устроєм і стратегічне співтовариство з Росією.

Президент Спілки Промисловців і Підприємців українського Причорномор'я, директор виробничого об'єднання „Краян" Генадій Кошаленко в інтерв'ю кореспондентові УНІАР сказав: „Наша мета — зробити так, щоб промисловість працювала незалежно від політичної ситуації в Україні. Ми спираємося на закони України і у відповідності з цими законами будемо розвивати виробництво в реґіоні". Очолювана ним спілка причорноморських підприємців зареєстрована в березні цього року як господарська асоціяція. Співзасновниками її стали підприємства як з державною, так і з недержавною формою власности Одещини, Миколаївщини, Херсонщини та Автономної Республіки Крим.

Г. Кошаленко, який є довіреною особою голови Української Спілки Промисловців і Підприємців Л. Кучми, повідомив, що причорноморські підприємці орієнтуються на УСПП і на її керівника і що Л. Кучма відвідає Одесу у передвиборчій кампанії.

КИЇВ. — Президент України Леонід Кравчук видав указ про електронний обіг цінних паперів і про національний депозитарій. Указ має на меті сприяти розвиткові в Україні фондового ринку, запровадженню електронного обігу цінних паперів відповідно до сучасних світових стандартів.

Український фестиваль ЗСА відзначатиме своє 20-ліття

Голова Фестивального комітету О. Кордуба в оточенні референтів фестивалю, Я. Івахова (зліва) та П. Ґерули.

Джерзі Сіті, Н. Дж. (Г. Колесса). — Щороку протягом літнього сезону в Ґарден Стейт Артс Центрі в Голмдел, Н. Дж., проходять етнічні фестивалі різних народів. Серед них — і Український фестиваль, який цього року відзначатиме своє 20-ліття. Відбудеться він у суботу, 18-го червня.

— Ми старалися зробити програму якнайрізноманітнішою, запрошуючи виконавців з Америки, Канади та України, — говорять гості нашої редакції, голова Фестивального комітету Оксана Кордуба, фінансовий референт Ярослав Івахів та реклямний референт Петро Ґерула. — За традицією, відбудуться денні імпрези на відкритих площах, а по полудні, о год. 3:30 на сцені амфітеатру розпочнеться великий тригодинний концерт. У ньому візьмуть участь: танцювальні ансамблі „Вогонь" (Канада) та „Волошки" (Філядельфія), співак і композитор Павло Дворський (Україна) у супроводі Тріо Олеся Кузишина (ЗСА), гуморист Ростислав Василенко (Канада), вокально-інструментальний ансамбль „Фата морґана", який свій виступ присвячує 180-літтю від дня народження Тараса Шевченка, та фолкльорний ансамбль з Києва „Черес". Конферансьє — Іриней Коваль.

О год. 9-ій ранку розпочнуться змагання з копаного м'яча і відбиванки, які триватимуть до год. 3-ої по полудні, — продовжують інформувати нас керівники Фестивалю. — Серед програм під відкритим небом від 11-ої год. ранку — виступи вокально-інструментальних ансамблів „Дунай" і „Друга кімната" та трьох танцювальних ансамблів — „Зоря", „Весна" та ансамблю з Пассейку Роми Прийми-Богачевської. Продовж дня, від 11-ої до 3-ої год. діятиме „Дитячий куток" на майданчику біля площі. Від 10-ої год. ранку до 5-ої по полудні проводиметься продаж мистецьких та ювелірних виробів, книжок, звукота відеозаписів, страв. Тим, хто бажає продавати мистецькі вироби, слід терміново звертатися до Анни Мілі (908) 699-9144, у справі продажу інших виробів — до Божени Полянської, тел. (201) 762-8576.

(Закінчення на стор. 6)

Я. Арафат передбачає створення палестинської держави

Туніс. — Голова Палестинської визвольної організації Ясір Арафат сказав, що теперішня угода з Ізраїлем носить тимчасовий характер і повинна служити одній меті — створення незалежної палестинської держави. Я. Арафат порівняв каїрський договір про автономію з поступками пророка Магомета ворогам. Магомет уклав мир з „невірними", який тривав два роки, після чого „невірні" були підкорені.

Це вже друге подібне висловлювання Я. Арафата. 10-го травня лідер ПВО, виступаючи в мечеті Йоганнесбургу, закликав одновірців до „священної війни" і походу на Єрусалим, який повинен стати столицею мусулман. Коли ізраїльський уряд зажадав з цього приводу пояснень, Арафат відповів, що мав на увазі духовне прагнення всіх мусулман зустрітися в святому для них місці. Представники Арафата кілька разів покликувалися на неточний переклад слова „джигад" („священна війна"). Уряд Їцака Рабина зажадав від Арафата письмових пояснень. Лідер ПВО подав їх і вказав, що ніколи не брав під сумнів ізраїльсько-палестинський договір. Хоч уряд Ізраїля не повірив запевненням Арафата, він прийняв їх.

У понеділок, 30-го травня, виступаючи перед палестинцями, Я. Арафат знову вернувся до теми незалежної держави зі столицею в Єрусалимі і заявив, що всяка угода з ворогом — тимчасова.

„Те, що сталося, зовсім не те, чого всі ми прагнули, — сказав він, — однак, щоб дістати ліпше, треба почати з гіршого". Арафат повторив, що головне, чого добивалася Палестинська визвольна організація — визнання палестинської єдности — досягнуто. „Автономія, як фундамент, дозволить побудувати нову, вільну державу палестинців", — сказав Я. Арафат.

ХОЧА НЮЙОРКСЬКІ республіканці на своїй конвенції на початку травня в Ню Йорку обрали свого кандидата на губернатора стейту Ню Йорк, то теперішній губернатор Маріо Квомо сказав, що не збирається віддавати кермо стейту. Навпаки, напередодні конвенції Демократичної партії, яка тепер проходить у Баффало він сказав кореспондентам засобів масової інформації, що з приємністю чекає на майбутню боротьбу зі своїми суперниками.

В Україні

(З інформації УНІАР)

КИЇВ. — Федерація профспілок України вважає, що оприлюднене Секретаріятом Верховної Ради України уточнення до статті 8 закону про приватизацію майна державних підприємств виключає пріоритетне право трудового колективу у виборі способу приватизації. На думку лідерів Федерації проспілок України, внесена поправка суперечить законові про приватизацію майна з 22 лютого 1994 року. Голова ФПУ, народний депутат Олександер Стоян надіслав депутатський запит на ім'я голови Верховної Ради з цього приводу. Запит підписали ще 47 депутатів.

КИЇВ. — Закінчилися черговї консультації Міністерства економіки, Національного Банку України та Міжнародного валютного фонду, під час яких проаналізовано економічну ситуацію в Україні та окреслено потенційні можливості для економічної стабілізації. Делеґацію МВФ очолив Пітер Гоул, делеґацію України — Роман Шпек. МВФ плянує надати Україні 700 мільйонів дол., що в свою чергу може привернути до України чужоземних інвесторів.

СИМФЕРОПІЛЬ. — Президент Автономної Республіки Крим Юрій Мєшков спеціяльним указом затвердив реорганізацію Міністерства юстиції Криму на Головне управління юстиції України в Республіці Крим. Начальником управління призначена Любов Єлісєєва-Бора, яку Верховна Рада Криму раніше була затвердила міністром юстиції Республіки Крим.

ЯЛТА. — Закінчив працю виїзний семінар Міжнародного торговельного клюбу „Інтернешнл трейд клюб". У семінарі взяли участь представники 28 країн. Віцепрем'єр-міністер Криму Євген Сабуров запропонував на розгляд пакет своєї економічної програми. Згідно з цими документами, найбільш перспективними для інвестицій є такі галузі кримської економіки: транспортна система, курортна система, нафто-газовий комплекс, промислові об'єкти і на останньому місці — сільське господарство. Фахівці з Франції та Англії увагу звернули на можливість інвестицій у транспортну систему і використання для міжнародних сполучень 11 летовищ, які є на території Криму.

ЗСА І ЯПОНІЯ ВІДНОВИЛИ ТОРГОВЕЛЬНІ ПЕРЕГОВОРИ

Токіо. Японія. — Минуло три місяці від того часу, як З'єднані Стейти і Японія перервали переговори у справі торгівлі, не погодившись в розумінні принципів свободи і відкритости ринків. У середу, 1-го червня, в японській столиці американська і японська делеґації знову приступили до обговорення цих справ. Домовлення про початок нової рунди переговорів було досягнуто минулого тижня у Вашінґтоні під час візити міністра закордонних справ Японії.

Мова йде про те, як створити рівноправні умови в торгівлі і подолати розрив у 60 більйонів долярів, що виник в результаті переважання японського експорту над американським. Щоб зменшити цей річний показник, З'єднані Стейти пропонували ввести перелік товарів і ділянок, в яких, на думку Вашінґтону, Токіо практикує претекціонізм. Вашінґтон хотів запровадити показники продажу американських товарів в Японії, які забезпечують йому рівноправність. Але саме в цьому американці наштовхнулися на заперечення японців і були змушені відмовитися від свого проєкту.

Розмова в основному стосується торгівлі американськими автомобілями і запасними частинами, діяльности американських забезпеченевих компаній і купівлі американської продукції на засоби державного бюджету.

Президент ЗСА Билл Клінтон на зустрічі країн „великої сімки" в липні зустрінеться з президентом Японії Моріґірою Госокавою. До цієї дати сторони і підготовляють проєкт договору двосторонньої торгівлі.

У СВІТІ

ДО 2,000 ОСІБ взяли участь у демонстрації в німецькому місті Золінґені з нагоди першої річниці від дня злочину місцевих неонацистів. Рік тому в ніч на 29-те травня, четверо „голених голів" підпалили дім, де мешкала турецька родина. У вогні згоріли п'ять турчанок у віці від 4 до 27-років. Прем'єр-міністер землі Північний Рейн-Вестфалія Йоганнес Рав у своєму виступі перед демонстрантами закликав до активнішої боротьби з нацистськими проявами у німецькій спільноті, а бурґомістер Золінґену Герд Каймер назвав 29-те травня 1993 року „чорним днем в історії повоєнної Німеччини".

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Ізраїля Їцак Рабін заявив, що всі установи, створені за останній час в Єрусалимі під егідою Палестинської визвольної організації, повинні негайно залишити межі жидівської столиці. Ізраїльська поліція дістала завдання суворо контролювати, щоб діяльність єрусалимського бюра ПВО не порушувала двосторонніх угод. Однак виглядає, що палестинці мають свідомий намір загострити суперечку щодо дальшої долі Єрусалиму. Як відомо, ізраїльсько-палестинський договір зобов'язує сторони щонайменше два роки не зачіпати єрусалимської теми, але ПВО нехтує домовленнями і з кожним днем збільшує свою присутність в Єрусалимі. Ясір Арафат вже декілька разів відверто назвав Єрусалим столицею майбутньої палестинської держави.

Після прем'єри у Вашінґтоні фільм „Ніч питань" покажуть в Ню Йорку

Л. Демчук (зліва) і Т. Магар після прем'єри фільму у Вашінґтоні.

Вашінґтон. (О. К.). — Тут у престижевому Кеннеді Центрі, у відділі кінематографії, відбулася в неділю, 22-го травня, прем'єра українського сучасного фільму п. з. „Ніч питань" з участю режисера і автора сценарія Татяни Магар з Києва і одної з головних акторок фільму Люби Демчук з Голливуду.

Прем'єра, на яку вступ був за особистими запрошеннями, зібрала біля 200 осіб добірної публіки з української громади Вашінґтону та околиці, що своїми датками допоможуть у виконанні підписів до фільму англійською мовою.

Позитивним явищем було те, що серед присутніх можна було бачити велику кількість осіб з молодшого покоління, а навіть їхніх знайомих неукраїнців, які сприйняли фільм дуже прихильно з уваги на його так актуальний зміст.

Серед учасників був також директор Фільмового центру, в якому відбулася прем'єра. Він, хоча не розумів діялогів, але висловлювався про бачене позитивно.

Прем'єру відкрила словом про режисера і актрису Л. Демчук Анна Дидик-Петренко, заступниця головного предсідника Українського Народного Союзу, відома дикторка „Голосу Америки" і ведуча програмами на Союзівці. Відтак коротко привітала публіку Т. Магар, висловлюючи свою радість з того, що може особисто брати участь у прем'єрі свого фільму в ЗСА та з надією, що фільм найде прихильну оцінку.

Ця надія сповнилася, бо публіка після закінчення фільму нагородила режисерку і акторів теплими і довготривалими оплесками. Відтак понад сотня присутніх переїхала до хати Т. і М. Демчуків, батьків Люби, де при гостині ще довго гуторили про враження із „Ночі питань". Багато із глядачів підкреслювали позитивно факт, що фільм побудований на актуальній тематиці, показує справжнє сучасне життя українського подружжя у важких економічних обставинах із щоденними проблемами та перешкодами, що так сильно впливають на родинне життя. Деякі назвали його навіть „доку-драмою", яка не шукає за штучно драматичними моментами, а залишається при сірій дійсності.

Дуже прихильно оцінювано не лише гру молодої українки із ЗСА Л. Демчук, але також двоє широко відомих в Україні, а незнаних тут акторів, Віру Глаголеву та Івана Кальнинса.

У Кеннеді Центрі можна було побачити вперше „Ніч питань" на великому екрані, а не на відеострічці, що вже довший час є в обігу.

Фільм „Ніч питань" буде показаний вдруге в Ню Йорку у Літературно-Мистецькому Клюбі 136 Друга авеню, в п'ятницю, 3-го червня, о год. 7-ій вечора, і на цьому вечорі буде присутня режисерка Т. Магар.

SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holydays by the Ukrainian National Association, Inc at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні
(202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Postmaster: Send adress changes to
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку $22.00, на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою.
За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

50-ліття Великого висаду

6-го червня 1944 року збройні сили Великобританії, Америки і Канади перевели висад у Нормандії, створивши „другий фронт" у Другій світовій війні, яку Третій Райх Адольфа Гітлера розпочав 1-го вересня 1939 року несподіваною атакою проти Польщі. Та війна проти Польщі тривала 17 днів, — німецькі війська, перемаршувавши етнічні польські землі зупинилися на сході на так званій демаркаційній лінії, узгідненій з Совєтським Союзом, бо „зеленим світлом" для започаткування війни був злощасний пакт німецького міністра закордонних справ Йоахіма Ріббентропа і такого ж міністра СССР Вячеслава Молотова. Два очманілі владою диктатори двох взаємосуперечних ідеологій — нацизму і комунізму — порозумілися для поділу всієї Европи на їхні дві сфери впливів. Але їхня союзницька приязнь тривала коротко, бо вже 22-го травня 1941 року 250 німецьких змоторизованих дивізій перемаршували почерез Польщу на схід. Це була найбільша збройна сила за всі дотеперішні часи. Вони перемаршували всю Україну і Білорусь та зупинилися перед Москвою і Сталінградом, зустрівши там рішучий спротив. „Большая" совєтська енциклопедія і всі інші підручники й довідники прославляють совєтські збройні сили, приписуючи їм перемогу над німцями, а насправді ту перемогу вможливила Америка масовими доставами зброї, виряду і харчів почерез Архангельськ. Німецька армія відступала на сході, але Третій Райх розпоряджав ще поважними резервами і війна могла ще довго продовжитися з можливими прикрими несподіванками. Це спонукало західніх альянтів до створення на заході другого фронту. Висад у Нормандії був одною із найважливіших і найславетніших стратегічних операцій у світовій історії.

Переведено ту операцію у глибокому засекреченні, щоб заскочити німецьку армію несподівано. Французький лідер, маршал Шарль де Ґоль, який встиг врятуватися перед наступом німців на Францію і перебував на вигнанні в Англії, образився на генерала Двайта Айзенгавера, що той навіть перед ним затаїв дату і місце висаду. Згодом, повернувшись до влади, де Ґоль з пімсти викинув з Парижа централю — Ґенеральний секретаріят — заснованого у 1948 році Північно-атлантичного оборонного пакту (НАТО), як оборонного фронту перед недавнім совєтським союзником, який почав відгрожуватися „угроблюванням" вільного світу.

Д. Д. Айзенгавер, який став 34-им з черги президентом Америки, описав був докладно висад у Нормандії у своєму творі „Хрестоносний похід". Прем'єр Британії в часі Другої світової війни Вінстон Черчілл написав свої „Спомини" про ту війну, за які дістав нагороду Нобеля.

Час не стоїть на місці і вчорашній ворог нераз стає сьогоднішнім приятелем. Поруйновану безупинними налетами американських і англійських бойових літаків Німеччину Америка відбудувала славетнім пляном Маршалла. Німеччина стала членом НАТО і сьогодні є одним із найближчих приятелів Америки та членом „великої сімки", семи найбільш промислово розвинених країн.

А втім, пам'ять про „великий висад" у Нормандії не загинула. Британська королева Єлисавета II заповіла головування на офіційному святкуванні отих роковин і президент Клінтон, хоч пацифіст, але за Конституцією верховний командир збройних сил ЗСА, запросив до Білого Дому представників організацій американських ветеранів.

Хоча Адольф Гітлер заповів був, що він створить на тисячу літ „тевтонський мир", він пустив собі кулю в лоб 30-го квітня 1945 року і Потсдамський договір з 1945 року закінчив Другу світову війну, яка зірвала з традицією джентлменства: проголошуванням ультиматуму перед започаткуванням бойових дій і заощаджуванням цивільного населення у відкритих містах. Може колись вернеться ще те давнє, перекреслене Гітлером і Сталіном, джентлменство.

Василь Маркусь

ВИБОРИ ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ ВІДБУЛИСЯ: ЩО ДАЛІ?

I

У попередній статті („Свобода", ч. 75, 21-го квітня 1994 року) стверджено, що вибори до парляменту України леґально відбулися. Він законно може діяти, хоч у ньому бракує ще 111 депутатських місць. Щоб законодавчий орган був політично здатним виконувати свої функції, до нього ще треба добрати в додаткових виборах 10-го липня бракуючих депутатів. Завдяки супердемократичному і леґалістичному законові про вибори Верховної Ради України, два кола (тури) парляментарних виборів залишили одну четверту місць в парляменті вакантними.

Звідси випливає перше завдання теперішнього виборчого процесу в Україні: провести додаткові вибори, і то чим скорше, навіть у невигідну літню пору. Дехто думає, що влітку будуть парляментарні вакації, то й так Верховна Рада не буде засідати, і тому можна було б відкласти вибори на пізню осінь, коли багато виборців закінчать польові роботи.

Якщо можна давати нашим співвітчизникам дружню пораду, то автор хотів би піддати думку не оголошувати у цей критичний для України період парляментарних вакацій, а накласти на новообраних депутатів „бонус" (премію) попрацювати у цій сесії більше і заробити собі довір'я народу, яке попередній склад Верховної Ради значною мірою втратив. Адже в цей час будуть працювати у поті чола й хлібороби України!

Що цей парлямент мав би негайно і скрупульозно випрацювати?

Поперше, уточнити й схвалити нові економічні закони, за якими слід розпочати, а не відкладати на завтра, необхідні реформи.

Подруге, нарешті треба прийняти конституцію України, над проєктом якої іде дискусія вже понад два роки. Майже ні одна післясовєтська держава не зволікає з конституційним процесом так довго, як це робить Україна. Він потрібний для чергових президентських виборів, для нормального функціонування усіх гілок влади. Якщо б добре попрацювали законодавці, то можна б прийняти принаймні найістотнішу частину конституції про повноваження президента та про відношення його влади до влади парляменту. Такий закон міг би набрати сили конституції й бути прийнятим у референдумі разом із президентськими виборами.

І тут чергова справа на аґенді: президентські вибори. Реалістично, вони могли б відбутися до кінця поточного року. Їх не можна відкладати. Теперішній президент Л. Кравчук не повинен надуживати довір'ям народу. Раз він погодився на дострокові вибори, він це зобов'язання повинен дотримати, хоч, зрозуміло, що виборів 26-го червня практично не можна провести. Але після доброї підготови це можна буде зробити ще в цьому році, десь пізньої осени. Л. Кравчук не повинен наслідувати приклад Єльцина з його відтягуванням виборів.

Отже, ще цей 1994 рік міг би стати справжнім політичним роком України. Після парляментарних виборів відбудуться місцеві й президентські, а ще могла б бути прийнята й конституція України, принаймні її важливі постанови про верховну владу України.

Дальшими, а хронологічно, властиво, ближчими аґендами українського політичного процесу, мала б бути реконструкція українського парляменту у висліді теперішніх парляментарних виборів. У нормальному парляменті повинні діяти фракції депутатів. Згідно з законом, парляментарну фракцію можуть творити не менше 20 депутатів. Вже тепер ясно, що у новій Верховній Раді України будуть фракції — комуністична або прямо ліва, до якої приєднаються і депутати Соціялістичної партії України (бо самі не мають можливости творити окрему фракцію) та фракція Руху. Теоретично мають ще можливість творити спільну фракцію національ-демократичні депутати, бо їх разом також назбирається десь близько 20—25. А вони, здається, не приєднаються прямо до рухівської фракції, якщо вона буде підпорядкована партійному проводові Руху. Знов, теоретично, є можливий аліянс усіх демократів; можлива також альтернативна фракція, складена з 60—70 депутатів, якщо Рух погодиться на партнерство.

(Закінчення буде)

Василь Сокіл

КРИМСЬКА КАРТА ТАКИ БУДЕ БИТА

Основною методою імперської Росії, посиленою комуністичною експансією заволодіти світом, було і донині діє правило „розділяй і пануй". За останні десятиріччя нею навмисне було створено поділ Німеччини, В'єтнаму, Кореї, Ємену, підтримування дестабілізації на Кавказі, Молдові...

Сьогодні цією вигідною для „єдіной і неделімой" конфліктною ситуацією став зрусифікований Крим.

Три роки самостійна Україна без кровопролиття і міжнаціональних сутичок утверджує свою державність. Покищо доля виявилася для неї прихильною. Чи не вперше за всю історію вона за короткий час здобула всесвітнє міжнародне визнання. Вперше великі держави світу стали рахуватися з нею не лише як з незалежною від імперського сусіда, а й важливим чинником стабільности Европи. Це безсумнівне досягнення дипломатичної активности Президента України та його Уряду.

Однак три роки досить спокійної самостійности не позбавили Україну загрози насильного повернення у колоніяльне ярмо. Використовуючи економічні труднощі молодої держави, Росія „мирними" засобами утискує її: енергетичними обмеженнями, штучно створеною нерівновартістю грошей, безборонно хазяйнуючи через „прозорі" кордони. Поряд з цим старається компромітувати перед світом Україну як економічно неспроможну країну, нездатну існувати без політичного і економічного зашморгу Росії...

Крим давно перебував під пильним оком Москви. Особливо після розвалу Совєтського Союзу. На допомогу їй прийшли антиукраїнські сили кримського півострова. Вони з появою маріонеткового президента Мєшкова неприховано заявляють про намір приєднатися до Росії, яка їх захистить, бо в Криму Росія має особливо важливі інтереси... Зволікання зі справедливим розподілом Чорноморської фльоти ще більше посилило кримський сепаратизм.

Довгий час, на превеликий жаль, Уряд України, а разом з ним і Президент занадто дипломатично „гнучко і компромісово" обмежувалися словесними протестами та делікатними заувагами, коли слід було чітко оцінити ситуацію в Криму, розраховану на відрив від України. Наслідком цього проросійський кримський парлямент настільки осмілів, що ухвалив відновити скасований у свій час українським Урядом проєкт конституції, яка узаконює приєднання Криму до Росії. Це могло статися не без згоди і підтримки Москви і завдяки „миролюбній" політиці Києва.

Нарешті (чи не запізно?) у Києві побачили, що ситуація в Криму дійшла до такого критичного рівня, коли належало вжити необхідну рішучість, щоб попередити непередбачувані наслідки. Український Уряд разом з новим парляментом почав здійснювати запропоновані Президентом України невідкладні заходи. Операція відбувалася стрімко й успішно. Протягом одного дня парлямент зажадав від кримських сепаратистів негайно відмовитися від прийняття ворожої до України конституції. А Уряд України повернув під єдине державне підпорядкування відповідні кримські відділи — військові, внутрішніх справ та служби безпеки республіки.

Одночасно міністерство закордонних справ повідомило дипломатичний корпус та головні міжнародні організації про ухвалу українського Уряду навести в небезпечному районі країни необхідний лад і спокій.

Москва не загаїлася висловити Києву занепокоєння його такими рішучими діями. Президент Єльцин у телефонній розмові з Президентом України не втримався від командного залякування його, на що Леонід Кравчук у достатньо різкій формі попросив Єльцина говорити з ним як рівний з рівним і не втручатися у внутрішні справи незалежної України. Можливо, натякнув Єльцину краще поклопотатися власними міжнаціональними конфліктами.

Український Президент, Уряд і парлямент своїм рішучим реаґуванням на зухвалість кримських сепаратистів дають підстави вірити, що ніякі погрози московитів не примусять їх поступитися жодним метром територіяльної цілосности України. Попередивши загрозу кримського варіянту Карабаху, кримська безкровна операція нехай стане суворим попередженням іншим мєшковим чи українським руцьким-жириновським у їхніх спробах розіграти в інших районах країни биту кримську карту.

АМЕРИКАНСЬКІ ОФІЦІЙНІ чинники заявили, що після чотириденних переговорів у Вашінґтоні, американські та японські експерти торгівлі договорилися про те, як відновити застряглі попередні переговори про відкриття закритих японських ринків на імпорт товарів з-за кордону. Концесії зробили обидві сторони.

Патріярхові журналістичного пера — високодостойному ред. Іванові Кедринові

Многая літа!

Вибачайте, що зі спізненням, але до Міннеаполісу, Мінн., „Свобода" приходить з великим спізненням; про славні й неславні події довідуємось „постфактом". Але то не важливе. Повз нашу увагу така подія, як Ваше 98-ліття пройти безслідно не могло.

Слава Богу, що у Ваші золоті роки маєте світлу голову, ясну думку. Ваші статті в „Свободі" читаємо із задоволенням, бо в них: правдиве освітлення, здорова критика (якщо треба) і завжди цінні поради. Якби до того прислухались ті, кому треба слухати і старалися вжити всі Ваші поради в „сучасному житті" було б набагато легше і нам тут в діяспорі і там в Україні. Тарас Шевченко любив слухати розповіді і поради свого діда Івана і велику користь виніс з них. А Вам, дорогий колего, лише належиться сказати:

Не зважаючи на всі часом незгоди земні,
День сьогодні мій на цій землі,
І повинен я відсвяткувати
Раз я гість на цій землі.
Я ще живу, сміюсь охоче,
Хоч часом і неміч доніма,
Але пишу, пишу залюбки
І друзям і недругам листа.
А бува в безсонні ночі
Линуть думи в рідний край,
Де пройшло дитинство — друзі,
З ким сперечався я нераз.
О! Які чудові мрії...
Чудова молодість!
Яка ти ясно-промениста,
І чисті всі твої думки,
Яка смілива ти й відважна,
Окрилена твоя душа
Летить у всесвіт неозорий,
Щоб здійснити незбагненні чуття.
Не маєш ти сумнівів
Про здійснення всіх мрій,
Тремтиш ти від кипіння,
Бо повна прагнення й зусиль.
Твої всі рухи буйні,
Рубаєш все з плеча,
Й пориви багатоструйнії
Б'ють завжди з джерельця.
Але минула молодість,
І зникли мрії всі,
Прийшов час зрілости
І посивіли ми...
Тепер ми міцно сковані,
Прикуті до землі,
Чим були колись ми зачаровані,
Те бачимо у сні...

Молитимемось, щоб Господь Милосердний і надалі опікувався Вами і продовжив Вам роки для корисної праці на славу Україні і на добро та здоровий глузд всього українського народу, щоб у Вашому „вічному пері" ніколи не висихав атрамент.

Ще раз, довгих і працездатних літ!!!

Наталія Кібець,
Міннеаполіс, Мінн.,
травень, 1994 року

Ольга Гриньків

Чорнобиль

Чорнобиль... як примара в сні
Жахіттям кошмарним
Розійшлась по землі.
Тріюмфував сатана, що засіяв зло
І воно зійшло.

І дальше блукає поміж людьми
І розсіває свої плоди.
Ні дощу, ні сонця не потрібно їм,
Бо вони ростуть, як бур'ян на весні
По всій землі.

Світить сонце в небесах
І роз'яснює всім шлях,
Щоби бачили дороговказ життя
І стежку, що веде на добре пуття,
Де вічна, незгасаюча Зоря.

Любов Коленська

У СУЗІР'Ї СІЯЄ ЯСКРАВОЮ ЗОРЕЮ ІМ'Я ОКСАНИ

I

Здобуваючи Україні щораз більшу популярність — Оксана Баюл виразно перед усім світом вишліфувала ковзанами на льодових аренах різних країн межі своєї батьківщини. Перемога нашої фігуристки на льоду в Празі завершилася золотою медалею і званням першуна світу, як і її тріюмф і золота медаля на XVII Зимових Олімпійських Іграх у Ліллєгаммері, Норвеґія, завирували голосними, сповненими теплого признання, відгуками. Відгуками слави.

Від того часу в пресі, радіо, на телевізійних екранах, у розмовах поміж прохожими, вдома поміжріднею і в праці поміж колеґами з уст не сходило ім'я Оксани, хоча в цій же Олімпіяді виступала улюблениця Америки Ненсі Керріґен, але й вона відійшла в тінь супроти чарівного виконання Оксани Баюл. Та й скільки жителів цієї країни бажали, щоб власне ніхто, а лиш Оксана здобула золоту медалю.

На протязі цих несповна двох років про Оксану появилося безліч вісток, репортажів, інтерв'ю і статтей у світовій і американській пресі, не кажучи вже про такі популярні журнали як „Тайм" чи „Ю.С. Нюз енд Ворлд Ріпорт". Вони заповнювалися знімками нашої героїні із такими компліментарними епітетами: „Сучасна Соня Гені", „Балерина на льоду", „Чарівна лебідка", „Ґраціозна Оксана", „Принцеса на льоду" та ще інші, що їх не перелічити. І всі вони позначувалися найвищою оцінкою і якоюсь особливою сердечністю і теплом.

Але стаття, що появилася у журналі „Лайф" за червень, либонь, є короною на тріюмфальній дорозі Оксани Баюл. Цей репортаж не лише вичерпний, але він виявляє деякі подробиці і фраґменти із життя Оксани та притаманности її характеру, про які досі ніхто не згадував. Стаття ця появилася п. з. „Нарешті щаслива Оксана", а її ім'я Оксана видруковане на всю ширінь сторінки великими літерами. Репортажистка, яка потрудилася поїхати в Україну — це Констанс Ричардс, а на основі її спостережень написав статтю Бред Дарач; світлини з фраґментів життя Оксани в Україні робив Микола Іґнатіїв.

Підписи під світлинами доповнюють репортаж і надають йому блиску. Поміж ними цікавими для читача є дві. Одна з них в кімнаті Оксани, в Одесі, незвичайна цим, що там Оксана не фігуристка, а сидить за вишиванням квітів. Позаду на стіні великий портрет Браєна Бойтана — американського золотого медаліста із фігурної їзди на льоду на Олімпіяді у Калґарі, Альберта. Оксана задумана, спокійна. Під світлиною ще надпис, що улюбленцями її є квіти і випхані звірятка. А там ще одна світлина з Невади, Америка. І під нею підпис: „Подиву гідна ґраціозність". Далі пояснення: На Олімпіяді Оксана була сповнена ґраціозністю і експресією; сьогодні її ціхує те саме, але в Америці, здобуваючи велетенський успіх і захоплення публіки, вона вже зовсім заспокоїлася і певніша себе. Коли її було спитати, чим вона буде займатися, коли перестане їздити на льоду, Оксана з деяким ваганням відповіла: „Коли я вже не буду їздити на льоду?.. Не знаю... Можливо колись буду вчити всіх. Ох, я вже знаю, я буду балериною!"

Сам початок статті кореспондентки „Лайфу" відкривається такими словами про Оксану: „Вона прийшла нізвідкіль, але появилася якраз у слушному моменті. Втомлені мелодрамою, що розігравалася поміж Ненсі і Тоні — ми очікували якоїсь несподіванки — і лебідка з Одеси нам її подарувала. Навіть у її неатрактивному костюмі вона здобула наші серця своїм чаром і витонченою духовістю. І здобула вона золоту медалю без уваги на її контузію, на гарний виступ Ненсі Керріґен і без уваги на її минуле життя, начебто викроєне із повістей Чарлза Діккенса". Далі американська журналістка описує сумне і злиденне життя Оксани в Одесі, сирітську долю, розповідає про допомогу Оксані Віктора Петренка, теж золотого медаліста з України з фігурної їзди на льоду на Олімпійських Іграх в Альбертвіллі, Франція. Порівнюючи молоденьку Оксану Баюл до славної, теж дуже молодого дівчатка Соні Гені, кореспондентка зазначує, що „перемогу Оксани можна схарактеризувати як тріюмф після трагедії". Щоб краще зглибити обставини, що оточують Оксану, кореспондентка журналу „Лайф" виїхала в Україну.

Опинившися в Одесі, К. Ричардс наперед завдала собі труду розшукати понурі апартаментові будинки, які притикають до цвинтаря і будинку в'язниці. Тоді вона підоймилася віндою, що хиталася на всі боки, на восьмий поверх. Пройшовши мрячним і ледве освітленим коридором, закиданим різним непотрібом, вона опинилася під квартирою ч. 29. І там пробігло в неї думкою: „І це має бути дім народного героя!" Оксана, пише К. Ричардс, — живе із своїм тренером Галиною Змієвською, її бабунею та дочкою тренера, подругою — Галею. Вони обидві замешкують тісненьку кімнату, де ліжка щільно притикають одне до одного. У кімнаті безліч випханих звіряток — подарунки від вдячної публіки.

Коли кореспондентка „Лайфу" запитує чому в Оксани такий великий портрет Бойтана — вона дрібку ніяковіючи, відповідає: „Він мій приятель". На полиці з книжками в неї шлюбна знімка Віктора і його дружини Ніни, як теж її фотографії з Віктором на льодових аренах. Дивно, але в кімнаті ніде немає світлини її родини, світлин із її раннього життя. Ніби вони зникли, засунені на саме дно шухляди. Коли про це запитує її Констанс Ричардс, вона замикається у собі: „Я не хочу про це говорити". Кореспондентка припускає, що Оксана робить це в самообороні, бо коли в Ліллєгаммері почали допитуватися про її родину — вона розплакалася. Та це було тоді — сьогодні вона зовсім замкнена в собі.

Закінчення буде.

Собор Єпископів УПЦ в ЗСА, Рада Митрополії, Консисторія, Об'єднання Православних Сестрицтв, Українська Православна Ліґа, Семінарія св. Софії

повідомляють,

що 11-го червня 1994 р. о год. 9:30 ранку в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.,

відбудеться урочисте відзначення

першої річниці упокоєння в Бозі

Слуги Господнього МСТИСЛАВА І, Патріярха Київського і всієї України

Святіший Патріярх Мстислав І
(1898-1993)

"Упокой, Господи, душу спочилого раба Твого...
і осели душу його з праведними"

Програма:

Зустріч Архиєреїв - год. 9:00 ранку - Блаженного Митрополита Константина, Високопреосвященного Архиєпископа Антонія і Преосвященного Єпископа Паїсія.
Архиєрейська Літургія в Церкві-Пам'ятнику.
Посвячення нового саркофагу та Панахида.

Поминальна трапеза відбудеться після Богослуження в залі Дому Української Культури.

Запрошуємо установи, організації та всіх вірних своєю присутністю вшанувати пам'ять спочилого Патріярха Мстислава І.

(Вступ на трапезу 10 дол., студенти – 5 дол.)

Звертаємось з проханням до всіх людей доброї волі молитись за спокій душі Святішого Мстислава І та вшанувати його світлу пам'ять щедрими пожертвами на "Постійний Фонд УПЦеркви в ЗСА в пам'ять Патріярха Мстислава І". Цей фонд допоможе Церкві продовжувати розпочату спочилим святу місію праці для блага Церкви і народу.

Endowment Fund of the Ukrainian Orthodox Church of the USA
in Memory of Patriarch Mstyslav I
c/o Consistory of the UO Church of the USA
P. O. Box 495
South Bound Brook, NJ 08880

Роман КУХАР

ДО 55-РІЧЧЯ ВІДКРИТТЯ УНІВЕРСИТЕТУ ІВАНА ФРАНКА У ЛЬВОВІ

(1939 — 1994)

Довго боролось наше населення Західньої України за свій власний університет. Українська молодь середніх і вищих шкіл пройшла тернистий шлях освіти в системі польського або ж опанованого поляками ще з австрійських часів шкільництва в Галичині. За кожну нову українську гімназію доводилось українцям довго вести завзяту боротьбу. А що ж говорити про високі школи, власний університет? До 1867 року Львівський університет мав німецький характер, та згодом з уваги на постійний зріст польських політичних впливів став підпадати щораз більшій польонізації. Хоч були в ньому українські катедри й доцентури, проте габілітація українців на доцентів натрапляла на великі урядові труднощі, а до створення рідного університету треба було переборювати часто непрохідні перешкоди. Вистачить згадати злопам'ятні польські погроми у зв'язку з українськими домаганнями заснувати свій університет у Львові, що датується кінцем XIX сторіччя. Те насилля мало своїми наслідками відому сецесію 440 українських студентів Львівського університету в 1902 році. З того часу змагання за українське високе шкільництво не припинялись аж до вибуху Першої світової війни. Найвищої точки досягнула боротьба наших студентів за право на свій університет у подіях з 1910 року. Під час сутички між студентами української й польської національности поляг 1-го липня 1910 року від польської кулі у стінах Львівського університету член Українського Студентського Комітету Адам Коцко.

Коли ж у рамках придунайської монархії можлива була хоч боротьба за заснування українського університету, то в неприродно змонтованому і нестійкому державному конгльомераті, що ним стала при всіх своїх великодержавних аспіраціях і напів тоталітарних, недемократичних порядках післяверсальська Польща, не було вже навіть мови про якусь хоча б скромну розв'язку високошкільної проблеми для українців.

Зайнявши в 1918 році Львів, поляки знесли у Львівському університеті всі наявні там до того часу українські катедри й доцентури. Польська влада не тільки що знесла там вісім українських катедр, які існували в тому університеті ще за Австрії, але й закрила в 1925 році навіть українські приватні високошкільні установи, як наш Тайний університет і політехніка. Щойно вісім років пізніше, 1933 року, було відновлено одну катедру історії слов'янських літератур (в цьому й української), проте й цей курс читали польською мовою. Свого ж зобов'язання, згідно з законом з 26-го вересня 1922 року щодо відкриття українського університету на території Західньої України, Польща так і до свого розвалу держави в 1939 році не виконала.

В останніх роках існування польської держави на українських землях студійна політика Польщі докотилась до того, що українцям крайнє внеможливлювано вступ до високих шкіл, особливо на відділи медицини, ветеринарії, політехніки, природничих наук, торговельної академії тощо. Таким чином, питання студій для української молоді було в рамках польської держави рішено негативно. Польська високошкільна система стала слухняним знаряддям шовіністичної польської великодержавної політики, в якій не знайшлось більше місця для узглядненння найосновніших прав автохтонного українського населення.

З характером московсько-большевицького ворога українського народу був добре знайомий український студентський світ по цей і по той бік Збруча. Адже боротьба з большевицькою Москвою належить до кращих традицій українського студентства. Пам'ятною історичною датою нехай послужить день 29-го січня 1918 року, коли український студентський курінь під командою Омельченка звів з большевицькими переважаючими силами бій під Крутами в обороні Києва. Бій під Крутами закінчився без сподіваної перемоги смертю хоробрих юних воїнів на полі бою й розстрілом студентів — членів Куреня, захоплених у полон Муравйовим. Тоді ж большевики здобули Київ. Але Крути — та невмируща подія, набула для національного виховання тогочасного й майбутніх студентських поколінь України авреолі символу в змаганнях за душу й незалежність народу.

Якщо польська окупація західньо-українських земель означала насправді дискримінаційну і брутальну практику супроти так званих ,,національних меншин" у Польщі, то черговий московсько-большевицький окупант ніс із собою не-російським народам не лише національну дискримінацію, але нечуваний терор і біологічне нищення та винародовлення. Саме такі кінцеві спрямування можна було з усією чіткістю спостерігати з перспективи українського високошкільника зразу за розгорненням большевицької окупації Західньої України в 1939-41 роках. До такого усвідомлення ролі університету в совєтському, владою унапрямлюваному суспільстві дійшло трохи згодом, після першої окозамилюваної бутафорії ,,національної формою, а соціялістичної змістом" культури.

Початкове захоплення західньо-українського студентства, що виникало з як-не-як рідкісної обставини інавгурації студій на ймовірно своєму власному університеті, поступалося вже скоро духові повного настороження, що у свою чергу переходив у стан більш чи менш приховуваного спротиву єхидним зайдам — займанцям, аж прорвався рішучою поставою — за всіляку ціну протидіяти нестерпним відносинам національної нівеляції і накидуваній совєтською імперіялістичною системою протиукраїнській студійній, взагалі виховно-освітній марксівсько-московській політиці.

Із відомої марксівської тези, що ,,буття визначує свідомість", — виходило ясно, що проти того буття, яке московський большевизм накидав ,,визволеним" народам, треба було з усіх сил боротись, бо свідомість, виковувана підсовєтським буттям, була рабська. Сутність крилатої совєтської фрази, що ,,українська культура має бути національна формою, а соціялістична змістом", виявляла достатньо, яке властиве значення приділювала режимна система справі української національної форми, що в совєтській дійсності виконувала виключно ролю пересувної декорації. З другого боку, було б неправильно думати, що зміст української підсовєтської культури мав би начебто бути соціялістичним, в европейському розумінні поняття соціялізму. Насправді ж українська національна культура в СССР мала бути ,,соціялістичною" за змістом, згідно з московським практичним перетворенням соціялізму на старий московський общинний лад, однозначний обмосковленню, з тотальним комуністичним обезвласненням суспільства.

На самому початку совєтизації Західньої України в 1939 році наш студент тих пізнань іще не здобув, тоді бо було багато сподівань і надила дуже юні серця, спрагнені своєї рідної стихії, принесена з центральних і східніх земель пісня ,,Україно моя, Україно, золота ти моя сторона..." Покищо творилась ілюзія виникання рідного національного життя.

Невдовзі після приходу совєтських військ на землі Західньої України восени 1939 року, коли сяк-так наладнувались перші заходи місцевої влади у Львові біля встановлення нормальних міських відносин, поміж іншими урядовими зарядженнями проголошено й набір студентів до тількищо відкритого Університету Івана Франка, що зайняв місце попереднього університету Яна Казимира за Польщі. Та заки дозволено майбутнім студентам записуватись на студії, відряджувано їх цілими гуртами до колишнього Народного Дому при вулиці Рутовського для дальшого призначення. Тут в одній більшій залі неосвітленого тоді партеру, заваленій різним реманентом, — головно військовими шинелями, шоломами, чобітьми й рушницями, без набійних маґазинків, — вносили добровольців на студії у списку ,,ударних бриґад", та обділивши їх шинелями, шоломами й опорожненими від набоїв рушницями, зформували таким чином відділи міліції особливого призначення, з наглядом біля різних праць при очищуванні бомбових зруйнувань в університетському довкіллі.

Це мало бути одним із проявів громадянського обов'язку кандидатів на студії, водночас і їхньою вдячністю за привілей студіювати. Досвід таких безплатно відпрацьованих днів для своєї високошкільної установи продовжувано і згодом у так званих ,,суботниках", де студентам в ґуртожитках доводилось певну частину дня розвантажувати тягарівки з вугілля, переносити шкільне обладнання чи приймати з бази харчові продукти для їдальні їхньої установи. Туди не входила інша обов'язкова праця накладена на студентів, як участь у виборних кампаніях, активність у профспілкових та інших організаціях урядового характеру, приявність на реґулярних політичних мітинґах, конкуренційні змагання за першенство в усіляких соц-змаганнях і олімпіядах, що так дуже завантажували скупий студійний час.

Згодом посилилась акція за набір до комсомолу, а вже в недалекому часі настав призов до ,,Красної армії". Передсмак цієї ґарячкової громадянської діяльности студента УССР відчули на собі вже тепер ,,добровільці" — висланці прочищувати післявоєнні зруйнування, перш усього приуніверситетської Сикстуської вулиці.

Під керівництвом бриґадира, що був у той же час і політруком, йшла одна за одною група ,,міліціянтів" до визначених їм ,,робочих участків". Спочатку треба було змобілізувати місцевих мешканців до праці вирівнювати розкопану бомбами вулицю. Це натрапляло на повсякчасні перешкоди, бо, або притягнені сюди люди відмовлялись різними арґументами від таких виснажливих трудів, або виконували роботу так невдатно й повільно, що самим міліціянтам, за наказом бриґадира, доводилось братись за джаґани й заступи. Отак проходили перші дні здобування собі морального права на студії — на нев'янучу пам'ять студійцям.

Тоді черга за чергою йшли заповнювання особистих анкет кандидатів на університетські студії, чому, здавалось,не було кінця. Якщо походження студента вказувало на соціяльну неблагонадійність, що непокривалася з робітничим або селянським походженням, — у крайньому випадку з родинним запіллям ,,трудової інтеліґенції", — тоді про студії такому кандидатові не було й мови. Наприклад, діти священиків чи видатніших наших громадян стояли перед непереможними труднощами у здобуванні собі вищої освіти.

Нарешті за довгим процесом виповнювання студиних анкет і вслід за мозольними трудоднями деканати тогочасної університетської управи (її очолював тимчасово до приходу ректора Михайла Марченка академік Кирило Студинський) визначали вступні іспити по окремих факультетах університету — філології, історії, права і т.д. Викладачі й науковці громадського стажу й педагогічного досвіду, як от проф. Василь Сімович, академік Михайло Возняк, вірилось, давали достатню запоруку належного рівня студій. Такі сподівання пов'язувано головно зі студіями української філології, університетської дисципліни не то що занедбаної до того часу, але яка насправді досі й не існувала у програмі Львівського університету. Не дивно, що тепер до неї тягнулись непроглядні ряди нашого студентства, либонь, найчисленнішого відсотково з усіх студентів університету. Це вказувало на невгасну жагу до рідного слова і знань з обсягу такої суттєвої в українознавчих студіях ділянки. Перед вітринами в коридорах першого поверху університетської будівлі, праворуч від Авлі, купчились сотні кандидатів у студенти, намагаючись відчитати з довгих списків прийнятих на студії свої прізвища. З цілої маси тих, що приступали до іспитів, подаючись на окремі факультети, співмірно лиш небагатьох вибраних прийнято, та й то назбиралось їх на сам відділ української філології сотні. Аби вможливити участь у приписаних мовних курсах такої численної авдиторії, розділено її на групи за принципом вибраної побічної мови в головній дисципліні української філології, наприклад німецької, англійської, французької. І так з перебоями у трудних народинах української високошкільної установи почались перші курси 1939/40 семестру по різних факультетах Університету Івана Франка у Львові.

Як виявилось уже невдовзі, головний предмет обраних індивідуально студій, як от філологія, історія, право, фізика й математика, були лиш умовно головними, бо невід'ємною частиною кожної з тих дисциплін стали в совєтському університеті типові для режиму предмети conditio sine qua non першої важливости — історія ВКПб (Всесоюзна Комуністична партія большевиків), марксизм-ленінізм, діялектичний матеріялізм (діямат) і російська мова. Без цих вивчених на пам'ять і переіспитованих у найважчих з усіх ригорозах знань, цих, зрештою чужих головному предметові пропаґандивних курсів, студентам не зараховувано здобутків даного семестру.

З чотирьох традиційних відділів европейського університету ще з часів середньовіччя, а саме теології, філософії, права й медицини, совєтська системи виключила з університетської структури теологію, а замість неї перенизала всі інші відділи своєю марксистсько-московською ,,теологією" — ленінізмом. В короткому часі стало кожному студентові ясно, що студії в університетах СССР не мали метою шукати істини, універсальної правди, чи здобувати об'єктивні знання, основані на джерельних відомостях і аналітичних дослідах, а їхньою справжньою ціллю було готувати кадри стереотипних, за совєтськими стандартами мислячих, партійно керованих працівників, типу роботів-апаратчиків, льояльних випускників совєтської комуністично унапрямленої освітньої машини. І новітня совєтська ,,номенклятура", бездушна бюрократія, є вислідом такого роду ,,освіти".

Що таким чином викривлений у користь совєтсько-московської доктрини навчальний процес ішов явно в розріз із основними підвалинами об'єктивної науки й розминався часом діяметрально протилежно з історичною правдою, — стало очевидним не лише з курсів історії, перелицьованої на лад і в догоду совєтській владі, але й із усіх інших студійних предметів. Вислужників совєтсько-московського режиму представлювано за заслужених доброчинців народу, а національним українським героям пришпилювано тавро зрадників. Навіть навчання загальної лінґвістики, такої точної наукової дисципліни, не вбереглось за нових совєтських умов від типової для всієї системи фальсифікації. Суверенітет дослідного процесу — чужий комуністичній доктрині. Тож лінґвістику спромоглись у совєтській університетській фабриці протиснути в котел перемелювання дійсности на большевицький стандарт. У специфічному випадку, основи лінґвістики вияснювано з позицій ,,Прокрустового ложа" в рамках панівної в той час усевирівнювальної лінґвістичної методи Марра. Горе було б викладачам за якесь мінімальне відхилення від обов'язкових большевицьких норм.

Студійні дні підсовєтського побуту нагадували казенну муштру — в перебої лекцій псевдонауки вривалися з галасом політичні мітинґи, що черґувались із кампаніями підготови до загальних виборів. Денна аґітація за якийсь державний плян, наприклад чергову п'ятирічку, за вступи до комсомолу, за підтримку комуністичних парамілітарних організацій, мінялась із вечірніми профспілковими зібраннями в закурених від тютюнового диму залях, на вуличні паради в державних совєтських празниках (наприклад, жовтневої революції, першотравневого відзначування Дня праці тощо), політичні дискусії в ,,червоних кутках", вислухування казенних промов з оваціями в честь Сталіна, масове співання дитирамбів партії й її вождеві, мозольні труди в ,,суботниках"; на науку було найменше часу.

Хто спостерігав уважно події та явища, що проходили в Західній Україні під першою большевицькою окупацією, той мусів скоро прийти до висновку, що під постаттю ,,визволителя з польського ярма" отримав наш народ куди грізнішого від Польщі ворога, — бо більш гнучкого, підступнішого, рафінованішого, який зміряв до тієї самої мети, що й Польща, — винародовлення українців, тільки ж перфіднішими середниками, створюючи назверх признаки української державности всередині московської імперії. Тому й не один наш студент, не зважаючи на повінь большевицької пропаґанди, що заливала з університетських катедр студентську авдиторію, вихвалюючи на всі лади діялектично-матеріялістичними методами дійсність, мав нагоду стверджувати ось який незаперечний факт: московсько-большевицький ,,соціялізм" являв собою на зразок мілітаризму неймовірне розгорнення централізації, безмежне поширення державної влади і заник будь-якої приватної ініціятиви, і ліквідацію громадянських свобід, і рабське підпорядкування індивідуальности державі, і в цілому — витворення знівельованого суспільства людських мурашок (як про соціялізм загалом висловлювався філософ Спенсер), але, що більше, в ньому скривалась для поневоленого народу та ж сама історична московська загроза, тільки ж у своїй найгрізнішій екзистенційній формі — нищівна, екстермінаційна метода, що мала своєю кінцевою метою приспішеної денаціоналізації зламати хребет раз назавжди немосковському народові, як нації.

Такий стан ,,обезхребетнення" особливо завважувався у взаєминах в 1939 році із новоприбулою студентською молоддю з осередніх та східніх областей України, які щойно шість років перед цим пережили голокост 1932-33 років. На багатьох із цих національно інертних людей залишив московсько-большевицький боа констріктор свій паралізуючий слід. Підневільна дійсність, здавалось, вже не турбувала їх, вони її нечеб то й не відчували, хоч большевицькій убивчій системі не вдалося вбити зовсім національної свідомости серед наддніпрянської молоді, тільки ж вона проявляла себе дуже пасивно, приховано. Аби пробудити в них міцний характер українського громадянина без совєтського змосковщеного штампу, треба було б пильно працювати над ними, розвиваючи в них первні самосвідомости та власної національної гідности.

І треба визнати, праця в тому напрямку приносила надійні висліди. А всеж процесові кращого освідомлення національно невтральних студентів з центральних областей України не сприяла підбольшевицька дійсність і атмосфера в університеті. Все навчання проходило зі становища догми — марксизму, ленінізму, сталінізму. Недоставало вільної від большевицької інфільтрації літератури. Комуністична контроля над усім зорганізованим студентством не допускала будь-якої ідейної відмінности. Це все утруднювало виникання і проріст свобідної критичної думки й активнішого національного мислення серед східніх студентів. Сама наявність курсів історії ВКПб й московської мови, як обов'язкових предметів навчання по всіх факультетах університету, прокладала дальший шлях до посиленої совєтизації й обмосковленння студентів, зупиняла процес українізації.

Як було сказано вище, студента втягувано повністю між коліщатка рафінованої московсько-большевицької машини, що працювала з одною метою — створення совєтської людини (,,прастова совєтскаво чєловєка"). Цій цілі служили примусові політичні мітинги, дефіляди в совєтських державних маніфестаціях, із трибунами вождів, вуличними транспарантами про ,,сонце сталінської конституції", ,,доблесну Красну армію", ,,непреможну і непомильну партію большевиків", далі — показ совєтських збройних сил, барабанна пропаґанда у пресі, радіо, на сцені театру і в кінофільмовій продукції. Притягання студентів до передвиборчої аґітаційної кампанії, ,,перевиховування" в комсомолі (щоб поступати в комсомол,існував постійний натиск) як і включування студентів у членство всіляких урядових організацій типу ТСОАВІЯХЕМ, ГПО, МОПР тощо, створювало начебто одну монолітну підбольшевицьку дійсність, а інша дійсність не доходила до свідомости герметично відділеного від курсу світових подій студентського молодняка.

Ще кращому вивченню основ марксизму-ленінізму, історії большевицької революції, московської мови й літератури мало служити організування соц-змагань між групами, курсами і окремими факультетами університету, а то й між різними вищими школами, місцевими й позамісцевими. Успішній совєтизації українських студентів мали сприяти і ,,спортивні ігрища" на місцях і по різних вакаційних ,,спортивних таборах" (наприклад, Миколаєві над Дністром), з їхньою військовою підготовкою в цілі майбутньої оборони ,,совєтськаво атєчества", ,,мистецькі" олімпіяди з такою ж виключною пропаґандивною ролею, екскурсії в театри, концертні залі, музей совєтських досягнень, ,,розваги" в ,,червоних кутках" і антирелігійних гуртках, і клюбах самодіяльности тощо, — все це начебто для культурного відпочинку, насправді ж із метою дальшого переполіскування юних мозків і впорскування в них московсько-большевицької вакцини.

У такому розпеченому до гарячого котлі національного перетоплення, яким була в совєтській займанщині школа кожного ступеня й де автоматично виключалась можливість національного виховання, — для самого навчання залишалось мало місця. Серед тієї сливе навіженої совєтської політичної активности, зокрема в університеті, не вистачало часу і не було навіть фізичної спроможности для спокійного зосередження після лекцій чи то дома, чи в залях бібліотеки, аби поглибити академічні знання. Тут належить відмітити, що попри всілякі ,,суботники" й масу різних обов'язків поза суто навчальними функціями студента, які забирали

(Закінчення на стор. 5)

ДО 55-РІЧЧЯ ВІДКРИТТЯ УНІВЕРСИТЕТУ ІВАНА ФРАНКА У ЛЬВОВІ

(Закінчення зі стор. 4)

в нього стільки свобідного від академічних зайнять дозвілля, він, навіть отримуючи державну стипендію та проживаючи найдешевшим способом у гуртожитку, лише рідко був матеріяльно забезпечений, тож приневолений був віддавати чимало свого часу принагідній або й постійній заробітній праці. Про недостатнє матеріяльне забезпечення студентів, що покладались виключно на стипендію, свідчить хоча б злиденне студентське проживання в гуртожитках, позбавлених не то що вигоди (характеристичної прикмети студентських житлових домів при західньоевропейських чи американських університетах), але й найбільш необхідної гігієнічної обстановки. Що мешканцям совєтських студентських гуртожитків доводилось часто недоїдати — це ніяка тайна.

Все ж таки наведені специфічні познаки підсовєтського студійного клімату, хоч і які вони важливі, ще не дають повної картини тогочасного студентського перебування в університеті Івана Франка в період першої большевицької окупації західньо-українських земель в 1939/40 роках. Одну маркантну, домінантну й потрясаючу обставину, що надавала основного характеру студентському побутові того часу, бажаю видвигнути окремо тут, на чому й думаю підсумувати мою спробу короткої характеристики загальних умов в університеті й тієї напруженої атмосфери, серед якої проходили турботні студії під совєтсько-московським займанцем.

Серед студентської більшости визрівало несхибне усвідомлення дійсної природи нової брутальної, протинаціональної і протикультурної большевицької системи, яка явно зловживала університетом і всіма нижчими, середніми й вищими школами для осягнення своїх політичних цілей. Зокрема університет і вищі школи в большевицькій займанщині стали найдогіднішою плятформою для ламання української національної традиції, фальшування історії України, просування концепції ,,вищости" московського ,,старшого" ,,брата", викривлювання сутности рідної духової творчости під спектром московсько-большевицької ідеології та плянового й послідовного защіплювання в душі студентської молоді бациль своєї нелюдської доктрини.

Зі зрозуміння сутности й цілей совєтської високошкільної політики виникла в українських студентів із стійким національним характером потреба протидіяти злочинним плянам ворога. Почались щільніші зв'язки між західньо-українськими та східньо-українськими студентами, розгорталась жвавіша дія національного усвідомлення. Вслід за цим, як і треба було очікувати, посипались нищівні удари з боку аґентури НКВД в університеті, що під прикриттям так званих ,,спец-бюр" стали просто з університету — ,,святині наук" постачати в каземати й льохи НКВД людський матеріял. Тією терористичною реакцією виявило совєтське управління університету своє справжнє обличчя. В'язниці почали заповнюватись українським населенням, зокрема студентами високих шкіл, а в гуртожитках і по приватних домах органи НКВД стали переводити масові обшуки й арешти. Увійшла в життя варварська практика пірвань людей просто з викладових заль, із вулиць і домів запідозрених у політичних діях студентів, пішла добре випробувана большевицька метода загальних і масових вивозів, ,,питок" — катувань, ув'язнень і розстрілів.

Температура у стінах університету піднеслась до найвищої точки, і від того зловісного часу про будь-яку нормальну науку не було більше мови. Темою загальних розмов між західньо-українськими студентами не були їхні навчальні проблеми, а хто вибув, кого з черги пірвали ненаситні енкаведисти зі студентських рядів минулого дня чи радше минулої ночі? Багато хто кидав студії, рятуючись від неминучого арешту й смерти, бо чимало студентів пропадали без сліду в большевицьких пастках, а ті, що ще залишились на студіях, почали боятись власної тіні, плянуючи втечу на Захід. Надто з рядів студентства почала влада масово набирати бранку. Таким чином, кого з національно свідомих з-поміж академічної молоді не вдалось людоненависницькій системі винищити чи знешкодити на місці і хто не встиг покинути той небезпечний і гарячий приціл свавільної влади НКВД, змінити місце свого замешкання, всіляким чином переховуватись від посягу кривавих кігтів енкаведівської аґентури в університеті, — той мав служити згодом гарматним м'ясом у совєтських імперіялістичних плянах завоювати світ.

З перспективи сучасних днів тривожні події того часу у Львівському університеті Івана Франка, взагалі в цілій підсовєтській займанщині, набирають форм якогось препоганого кошмару, чогось нереального в умовах XX сторіччя нашої цивілізації. Проте це була гола дійсність, принесена з Москви варварською системою большевицького терору й насильства. Не спромігшись іншими засобами (інтелектуальним переконуванням) змінити суспільну думку західнього українського громадянина в користь своєї протинародної доктрини, совєтська влада повернулася до єдиної, відомої й випробуваної нею на наддніпрянських українцях впродовж двох десятків років совєтської доби, методи насилля над тілом і душею окупованого чужого їй національністю населення. Прикметно для молодшого покоління, воно не погоджувалось із накиненою ворогом нестерпучою дійсністю, протестувало думкою й чином, маніфестувало своє національне ,,вірую" всупереч ворожому теророві. В одному університеті у Львові здесяткувала московсько-комуністична влада ,,імперії зла" численні ряди нашого студентства, серед нього й опинились засуджені на смерть у процесі 59-ти в 1941 році члени Крайової Екзекутиви ОУН. Багато ж студентів українців мусіли втікати за кордон або йти в лави Української Повстанської Армії, що незабором розпочала свої дії.

Українка здобула перше місце в конкурсі дириґентів

У Торонто відбувся престижевий конкурс дириґентів, на якому перше місце здобула Оксана Родак-Луценко.

Знаменитий канадський дириґент, д-р Леслі Белл, помер 19-го січня 1962 року. Завдяки його великій популярності в Канаді, його друзі, прихильники і любителі хорового мистецтва зорганізували спеціяльний фонд для влаштування у його пам'ять дириґентських конкурсів. Фондом керує Онтарійська рада мистецтва, а влаштовує конкурси щодва роки Онтарійська хорова федерація.

Лавреаткою конкурсу ім. Л. Белла 1994 року стала молода дириґентка, музиколог, бандуристка і піяністка Оксана Родак.

Народилася вона і виростала в Торонто, в українській сім'ї Петра і Валентини Родаків, відомих діячів в українській громаді та в молодечій організації ОДУМ. З раннього дитинства Оксана привчилася, як спортсменка, ставати на старт, і брала участь у музичних, вокальних і літературних конкурсах (Ківаніс, ім. Марусі Бек та інших). Виховувалася в ОДУМ, виростала на одумівських літніх відпочинкових таборах, спочатку як учасник, а потім як виховник та інструктор гри на бандурі. З відзначенням закінчила канадську середню школу та курси українознавства ім. Івана Котляревського при катедральній громаді св. Володимира в Торонто. Вищу освіту здобула в Торонтонському університеті, де за її високі оцінки щороку отримувала грошові нагороди. Університетські студії завершила дипломом маґістра музикології. З успіхом закінчила Королівську музичну консерваторію в Торонто.

До конкурсу ім. Л. Белла вона добре підготувалася. Крім того, що вона як бандуристка одумівського Ансамблю Бандуристів ім. Гната Хоткевича, часто брала участь у багатьох музичних конкурсах, вона один рік вивчала дириґентуру, спів і мистецтво гри на бандурі у Київській державній консерваторії. І як вияв подяки своїм київським професорам, вона приклала багато старань на те, щоб у Канаду прибув хор Київської державної консерваторії на міжнародний фестиваль хорів, що відбувся в Торонто у червні минулого року. Канадські газети дуже прихильно писали про хор Київської державної консерваторії під дириґентурою Павла Муравського.

Після одруження з Анатолієм Луценком Оксана переїхала до Чикаґо, де крім постійної праці дириґента церковного хору, вона дириґує дитячим американським хором, в якому співає 60 осіб, зорганізувала одумівський квартет, а також часто виступає як бандуристка або піяністка на різних українських імпрезах.

На конкусі ім. Л. Белла учасник — а їх було цього разу шість дириґентів — кожен кандидат дириґував молодечим хором ім. Мендельсона протягом 20-ти хвилин. Члени жюрі давали інструкції щодо репертуару. Коли голова жюрі Елмер Айслер — дириґент торонтонського професійного хору, який так і називається ,,Хор Елмера Айслера" — проголосив, що першу нагороду присуджено Оксані Родак, всі присутні у концертовій залі, десь біля 60 хористів, члени Онтарійської ради мистецтва, члени Онтарійської федерації хорів та інші гості — всі вони довго оплескували, схвалюючи таким чином рішення жюрі. Із першою нагородою ім. Л. Белла надається грошова премія в сумі 2,000 дол.

Отримавши престижеву нагороду, Оксана сказала в інтерв'ю, що свій успіх вона завдячує професорам Торонтонського університету Дорін Рав, Тетяні Ткаченко, а також київському професорові Віталієві Лисенкові та дириґентові світової слави Павлові Муравському.

Саме ця прикмета — висловити справедливу вдячність кому належить — найбільше промовляє про благородний характер Оксани Родак-Луценко.

Цього року українське ім'я ,,Оксана" прославила на весь світ інша Оксана — Баюл. Але це ще не означає, що кожна Оксана, яка стає на старт — здобуде перемогу.

Бажаємо нашій Оксані дальших перемог на мистецькому полі!

Олександер Харченко
(З повідомлень Канадського міжнародного радіо)

ГРОМАДСЬКИЙ ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ 50-РІЧЧЯ УГВР

влаштовує

НАУКОВУ КОНФЕРЕНЦІЮ ПРИСВЯЧЕНУ 50-РІЧЧЮ УГВР

яка відбудеться у суботу, **11-го червня 1994 р.**, у будинку НТШ в Ню Йорку, при 63 Четверта аве., між **9 і 10** вулицями.

Початок о год. 3:30 по полудні.

Доповідачі:

Петро Потічний, проф. політології, Мек Мастер Унів., «До генези УГВР».
Володимир Стойко, проф. історії, Мангеттен Кол., «Історичні заложення і значення УГВР у революційно-визвольній боротьбі українського народу».
Анатолій Камінський, д-р політології, «Програма УГВР, як проєкція сучасного державного будівництва».
Микола Шафовал, д-р політології, «УГВР у процесі розвитку української політичної думки».

ПОВІДОМЛЕННЯ
для членів 51-го Відділу УНСоюзу в Чикаго, Ілл.

З днем 1-го червня 1994-го року 51-ий Відділ злучився з Відділом ч. 399 в один Відділ ч. 399, якого секретарем є РОМАН ПРИПХАН.

Просимо членів 51-го Відділу звертатися у всіх справах членства та забезпечення до секретаря 399-го Відділу РОМАНА ПРИПХАНА на адресу:
Mr. ROMAN PRYPCHAN
1480 Jefferson St., Suite 501
Des Plains, Il. 60016
Тел.: (708) 299-9350

Укр. Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка та Товариство Українських Бандуристів

оголошують

ОДИНАДЦЯТИЙ КОБЗАРСЬКИЙ ТАБІР В ЕМЛЕНТОНІ
від 7-го до 21-го серпня, 1994 року
на Оселі Всіх Святих УАПЦ в Емлентоні, ПА.
• *Цьогорічний табір присвячений сл. п. маестрові ГРИГОРІЮ КИТАСТОМУ (17.01.1907-06.04.1984)*

За дальшими інформаціями: KOBZARSKA SICH
c/o д-р Marko Farion, 3796 Rochester Rd.,
Troy, MI 48083 tel.: **(810) 689-7979**

ЦЕНТР УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ В ГАНТЕРІ

Мистецький керівник — І. СОНЕВИЦЬКИЙ

9-го липня — Урочисте відкриття XII-го сезону з МИСТЕЦЬКОЮ ПРОГРАМОЮ І ВИСТАВОЮ НАШИЙНИХ ПРИКРАС І УБОРАМИ на ГОЛОВУ під кер. Л. Волинець
16-го липня — Концерт віолончеліста В. САРАДЖАНА (дебют) і піяніста В. ВИННИЦЬКОГО
23-го липня — Вечір арій і пісень у виконанні баритона С. ПЯТНИЧКИ (дебют)
30-го липня — Другий МУЗИЧНО-ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР з багатою і різноманітною програмою. Ведуча програмою — Л. КРУШЕЛЬНИЦЬКА
6-го серпня — ПОКАЗ ВИШИВАНОГО СУЧАСНОГО ОДЯГУ під кер. Л. Зелик
12-го серпня — ПОПИС ДІТЕЙ, УЧАСНИКІВ КУРСІВ НАРОДНОГО МИСТЕЦТВА під кер. А. Бачинської
13-го серпня — Концерт сопрано С. МИКИТЕНКО (дебют)
20-го серпня — Виступ камерного ансамблю з участю В. ВИННИЦЬКОГО (фортепіяно), Г. КОЛЕССА (віоля) і М.ХОМИ (віолончель)
3-го вересня — М. ГІРСЬКА (сопрано), Ю. ЧМИР (баритон), Г. КЛИМАШІВСЬКА (фортепіяно), М. СКОРИК (композитор)

КОНЦЕРТИ ПОЧИНАЮТЬСЯ о год. 8-ій ВЕЧОРА
Ціни квитків — 12 дол., 10 дол. для сеньйорів, 8 дол. для членів

КУРСИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО МИСТЕЦТВА

25-го липня до 29-го липня	— роблення ґерданів	35.00
25-го липня до 29-го липня	— вишивання	35.00
1-го серпня до 5-го серпня	— писання писанок	35.00
1-го серпня до 5-го серпня	— кераміка	35.00
8-го серпня до 12-го серпня	— традиційні страви	35.00
1-го серпня до 12-го серпня	— співання народних пісень	35.00 (один тиждень) 65.00 (два тижні)

Просимо вирівняти минулорічні залеглості і вплатити членські вкладки на 1994 рік

УПРАВА ЦУК в Гантері

Дирекція Українського Народного Дому Інк. в Ню Йорку

повідомляє, що

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Уділовців Українського Народного Дому

відбудуться

в суботу, 25-го червня 1994 р. о год. 5-ій по пол. в приміщенні Українського Народного Дому при 140-142 Друга авеню в НЮ ЙОРКУ

Тому, що багато Уділовців виїхали з Ню Йорку, змінили свої адреси і листи, вислані на їх старі адреси повертаються, просимо свої нові адреси подати до Дирекції Українського Народного Дому на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL HOME INC.
140-142 Second Avenue, New York, N.Y. 10003

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що 6-го травня 1994 р. з волі Всевишнього по довгій і тяжкій недузі упокоївся в Бозі, проживши 85 літ наш найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ І БРАТ

бл. п.

ТЕОДОР ГРИВНАК

уроджений в селі Часники, Рогатинського району, Івано-Франківської області.

ПОХОРОНИ відбулися 10-го травня 1994 р. з церкви св. Йосафата, а відтак на цвинтарі Святого Гробу в Рочестер, Н. Й.

Залишив у глибокому смутку:
дружину — ТАМАРУ
синів — д-ра СЕВЕРКА з дружиною РЕНЕЙ — Чикаґо, Ілл.
— ОРЕСТА
— РОМАНА
внуків — АДРІЯНУ і
— МИХАСЯ
сестру — КАТЕРИНУ КАВА і
брата — СТЕПАНА ГРИВНАКА в Україні.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

З великим жалем повідомляємо родину, знайомих і приятелів, що у вівторок, 31-го травня 1994 року, відійшов у вічність у Львові

сл. п.

інж.

ЮЛІЯН ВОРОБКЕВИЧ

уроджений в Горигладах над Дністром.
Член Пластового Куреня ,,Лісові Чорти" і інших організацій, та довголітній в'язень совєтських таборів.

ПОХОРОНИ відбулися 2-го червня 1994 року у Львові, а відтак буде похований на цвинтарі в Кривчицях біля Львова, коло могили своєї мами сл. п. Софії.

В глибокому смутку залишив:
дружину — ОЛЮ
синів — ВОЛОДИМИРА з дружиною РОМОЮ, і дітьми: НЕСТОРОМ, ЮРІЄМ і РОМАНОМ
— АНДРІЯ з дружиною ТАНЕЮ
братову — АЛЕКСАНДРУ ВОРОБКЕВИЧ з дітьми, внуками і правнуками
шваґра — СТЕФАНА МІЛЯНИЧА в Англії
шваґрову — ЕВСТАХІЮ МІЛЯНИЧ з дітьми і внуками
та близчу і дальшу родину в Україні і діяспорі.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося сумною вісткою, що у вівторок 31-го травня 1994 р. у Філядельфії, Па. відійшла у вічність

бл. п.

НАДІЯ з Топольницьких ЮРЧИНСЬКА

Залишивши в смутку:
синову — МАРІЮ
внуків — СТЕФАНА з дружиною СУЗАН і дітьми
— МИРОНА
— МАРТУ і
— ЛІДУ з чоловіком ДЖЕРРІ БАКІНҐЕМ
сестру — ІРИНУ ДЯКІВ з чоловіком
братову — БОГДАННУ ТОПОЛЬНИЦЬКУ
сестрінки, сестрінків і братанків, та дальшу родину.

ПАРАСТАС — неділя 5-го червня 1994 р. о год. 6-ій веч. в похоронному заведенні Kutch Funeral Home, 215 Grand St. в Трентоні, Н.Дж.

ПОХОРОН — понеділок 6-го червня о год. 10-ій ранку в українській католицькій церкві св. Йосафата, в Трентон, Н.Дж., а опісля на цвинтар св. Марії в Трентоні, Н. Дж.

Повідомляємо рідню, приятелів і знайомих, що по довгій і тяжкій недузі відійшла від нас на 65-му році життя наша найдорожча ДРУЖИНА, МАМА, СЕСТРА, ТІТКА, НЕВІСТКА І СВАХА

бл. п.

пл. сен.

ГАЛИНА з Шевченків КОЛЕНСЬКА

членка 29-го Відділу СУА.

Залишилися в глибокому смутку:
муж — ЯРОСЛАВ
донька — НАТАЛІЯ з мужем ЮРІЄМ РІПЕЦЬКИМ
сестри — ОЛЯ з мужем ІГОРЕМ МАСНИКОМ
— НАТАЛКА МАСНИК
— ЛЕСЯ з мужем ВОЛОДИМИРОМ ПАЛІЙ
— АНЯ з ТОМАСОМ МЕЙСОН
сестрінки — ТАРАС МАСНИК з дружиною ХРИСТЕЮ
— КАТЯ МАСНИК
— АЛЯ з мужем КОСТИКОМ БАБЧЕНКО
— ЮРІЙ, ІГОР, ПЕТРО МАСНИК
— ПЕТРО, УЛЯНА, АНАТОЛІЙ, МАРКО ПАЛІЙ
свекруха — ОЛЕНА КОЛЕНСЬКА у Львові
свати — МОДЕСТ І МАРІЯ РІПЕЦЬКІ
та близча і дальша родина в ЗСА, Україні і Польщі.

ПАНАХИДА відбудеться в п'ятницю 3-го червня 1994 р. о год. 7:00 веч. в похоронному заведенні Музика при 5776 W. Laurence Ave., Чикаґо, Ілл.

ПОХОРОННІ відправи в суботу 4-го червня о год. 10:30 рано в церкві св. Андрія Addisson, Il., а тлінні останки спочинуть на цвинтарі св. Андрія в Addisson, Il.

Замість квітів прошу складати датки на Український Інститут Модерного Мистецтва в Чикаґо або на Український Музей в Ню Йорку.

Ґратуляції для радіопередачі в Чикаго

Губернатор Джим Едгар, зліва, вітає Марію Чичулу з 24-літтям її радіопередачі „Година українських різноманітностей" із станції WCEV та гратулює за плекання рідної культури і спадщини.

Спільне свячене на Михайлівці

В неділю, 8-го травня, після Служби Божої, в приміщенні Михайлівки відбулося спільне свячене. Молитву провів о. Олег Жовнірович. Мистецьку програму підготовила Юлія Шашаровська, імпрезова референтка парафії. Вона, колишня співачка-солістка, водночас акторка „Театру в п'ятницю", має довголітній досвід театрального діла, а в тім серед акторського складу, крім колишніх досвідчених акторів, є і колишні студійці, з якими свого часу трудився св. п. Володимир Шашаровський. Крім цього серед членів ансамблю є нові парафіяни з України, які значно підсилили акторський склад драматичного гуртка Михайлівки. У Юлії Шашаровської є хист підбирання відповідного репертуару для виступів святмихайлівської парафії.

Вступ до програми виконала Юлія Шашаровська, водночас вона заповідала черговість окремих точок мистецької програми.

Першим виступив Ярослав Климовський з нарисом „Великодні звичаї". Як довголітній працівник театру, він вміє прочитати текст і донести його до слухача під поглядом інтонації, дикції, не згадуючи самої подачі слова.

Потім виступила Надя Петрик з віршем „Христос воскрес" Юліяна Балана. У Наді Петрик приємне звучання голосу. Зрозумівши інтенцію автора, прочитала вірш з належною інтерпретацією. Її мистецьке читання припало до вподоби чисельно зібраних слухачів (понад 150 осіб), які не жаліли оплесків. Завершенням програми була інсценізація Володимира Шашаровського „Дзвони дзвонять". У цій точці виступили Надя Петрик, Адріяна Сидоряк і Марко Клос, колишній член Театральної Студії, якою керував Володимир Шашаровський. „Дзвони дзвонять" як текст дуже добре змонтований. У читців, як дикція, так інтонація включно до інтерпретації тексту — на мистецькому рівні. Слухачі нагородили читців заслуженими оплесками. Це справді було мистецьке читання.

Після програми слово виголосив о. Олег Жовнірович.

Отця пароха Господь Бог обдарував не тільки добрим голосом, але й дав йому хист слова. Нікого не минув, почав від Сестрицтва св. Анни, яке приготовило дуже смачний полуденок. Закінчив подякою й теплим словом для виконавців мистецької програми.

Відспіванням „Христос воскрес!" закінчено мистецьку програму спільного свяченого на Михайлівці.

І. Зарудський

Група київської шкільної молоді в південній Каліфорнії

Про виміну студентів з України до південної Каліфорнії була згадка в „Свободі" з 24-го березня ц.р.

До містечка Рамона, недалеко Лос Анджелесу, прибуло 15 школярів з Києва на тримісячне перебування, завдяки стараням Пет Фогерті, учительки в системі шкільництва Рамони. Діти були розміщені по американських родинах, бо такі були старання та бажання П. Фогерті. Діти прибули до ЗСА під опікою виховників Євгена Солодова та Ірини Яраї. Американські родини, в яких перебували київські школярі та їхні опікуни, дуже радо й тепло їх гостили. Діти відвідували шкільні осередки Рамони та мали нагоду спостерігати та вивчати американське родинне життя та рівночасно засвоювати способи та методи американських шкільних програм, про що ми довідалися в розмові з Є. Солодовим під час зустрічі з групою, яка відбулася в неділю 15-го травня. Зустріч зорганізували Лідія та Анатоль Валюхи, відомі активні члени лосанджелівської громади. В порозумінні з П. Фогерті, проф. А. Валюх нав'язав контакт зі Шкільною Радою Рамони та з опікунами Солодовим та Яраю. Валюхи живуть в Клєрмонті, проф. Анатоль учить в вищій середній школі, проф. Лідія вчить в місцевому коледжі. Проф. А. Валюх енергійно та з повною посвятою подбав, щоб кияни могли перед від'їздом на батьківщину познайомитися з українцями Лос Анджелесу. Цілу групу киян приймали з великим ентузіязмом американці українського роду, об'єднані в парафії УАПЦ собору Св. Андрія Первозванного в Лос Анджелесі, настоятелем якого є о. митрат Степан Галик-Голутяк. Група прибула з Рамони окремо замовленим автобусом о год. 10-ій рано та взяла участь в Службі Божій. Співав милозвучно й набожно церковний хор під керівництвом Григорія Галика. Отець-настоятель виголосив зворушливу проповідь, благословив киян та бажав їм щасливого повороту в Україну, щоб продовжували пильно науку та високо і гордо несли стяг вільної і незалежної України.

Після Служби Божої усі були запрошені на святочний обід, який приготовило парафіяльне сестрицтво. Тут вітали студентів члени Парафіяльної ради, її голова д-р М. Гусяк і проф. А. Валюх. Слово подяки передав Є. Солодов за це щироукраїнське і дружнє прийняття групи шкільної молоді Києва. У дружній гутірці передавалися спільні адреси та бажання дальших зустрічей у майбутньому. Молодим гостям дарованo дещо „на дорогу".

Ця зустріч шкільної молоді з Києва залишиться на довго незабутнім спогадом для української громади Лос Анджелесу, головно парафіян УАПЦ собору св. Андрія Первозванного, які мали приємну нагоду гостити братів і сестер з України.

Д-р Олег Снилик

Група учнів з Києва в Лос Анджелесі

Український...

(Закінчення зі стор. 1)

— Як ви відзначатимете ювілей Фестивалю?

— Перед забавою, о год. 8:30 вечора організуємо коктейл і святкову вечерю для широкої публіки в готелі „Рамада", Іст Гановер, Н. Дж., під час якої буде змога познайомитися з учасниками основного концерту. Вступ на вечерю і забаву — 35 дол., тільки на забаву — 10. Для більш урочистого настрою і різноманітности ми перше запросили для озвучування забави три оркестри — „Фата моргана", „Темпо" і Тріо Олеся Кузишина. У справі замовлень столів на вечерю слід звертатися до Дарії Твардовської (908) 688-8323, висилаючи чек на адресу: Daria Twardowsky, 943 Garden Street, Union, N. J. 07083.

Керівники фестивалю також повідомили, що ті, хто замовлятиме квитки наперед у фінансового референта Ярослава Івахова (чеки слід висилати до: Ukrainian Festival Ticket Chairman Jaroslav Iwachiw, P. O. Box 387, Zion Rd., Neshanic Station, N. J. 08853), заощадять 4 дол. за кожний квиток, які в іншому випадку треба буде заплатити за вхід на територію Ґарден Стейт Артс Центру (це не стосується дітей до 10-ти років). Інформації про продаж квитків можна одержати по тел. 908-369-5164 від 10-ої ранку до 8:30 вечора в будні. Знижці ціни за квитки також підлягають групові замовлення.

КЕРІВНИЦТВО військової морської фльоти старається виправити помилки минулого. Мова про лейтенанта Дарлін Сіммонс, успішного адвоката морської фльоти зі світлою майбутністю до тієї хвилини коли два роки тому вона обвинуватила свого начальника у статевих турбуванні. Від тоді її змушено піддатися психіятричному баданні, обнижено оцінки її досі безкритичного виконування своїх обов'язків і прискорено звільнення з військової служби. Тепер, щоб направити таку поведінку військово-морських чинників, секретар морської фльоти Джан Далтон прислав Д. Сіммонс вибачливого листа з пропозицією продовжити її військову службу ще на два роки. У листі він підкреслює, що „ніхто в нашій морській фльоті чи морській піхоті не повинен бути трактований в той спосіб".

ДОСЛІДНИКИ І НАУКОВЦІ звітують, що зелений чай, улюблений напій мільйонів азійців, може бути допоміжним проти пістряка стравоходу. Базуючи свої спостереження на тому, що зелений чай зменшив захворіння пістряка стравоходу у щурів та миший, і на статистиці 902 хворих і 1,552 здорових особах у Шангаі, науковці завважили, що зелений чай є корисний також і для людей.

ВАЖНА ІНФОРМАЦІЯ про оголошення у „Свободі" й „Українському Тижневику" (The Ukrainian Weekly)

З огляду на це, що деякі установи, підприємства чи приватні особи присилають оголошення на невідповідну адресу, буває спізнене поміщення тексту, що спричинює нарікання.

Пригадуємо, що оголошення приймає виключно АДМІНІСТРАЦІЯ ВИДАВНИЦТВА. Всю кореспонденцію і прохання про інформації просимо скеровувати до МАРІЇ ШЕПАРОВИЧ, керівника Відділу оголошень.

Адміністрація „Свободи"